



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Nové

Metodické pokyny pro meziknihovní služby v ČR

Vít Richter
Národní knihovna ČR

vit.richter@nkp.cz

Sekce SDRUK pro regionální funkce

9. 3. 2023



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Hlavní témata



<https://www.nkp.cz/sluzby/mvs-metpokyny>

- Úloha krajských a pověřených knihoven v krajském systému meziknihovních služeb
- Proces meziknihovních služeb
- Placení na meziknihovní služby
- Příprava metodických pokynů pro MS v kraji



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Úloha krajských a pověřených knihoven



2.2 Krajské knihovny

- Krajské knihovny jsou krajskými centry meziknihovních služeb.
- Koordinují a vedou spolupráci knihoven v MS v jednotlivých krajích.
- **Nastavují pravidla postupování žádank v kraji.**
- **Tvoří metodické pokyny MS pro knihovny v kraji a školí pracovníky meziknihovních služeb.**
- **Krajská centra garantují dostupnost**
 - regionální produkce knihovních dokumentů pro knihovny v regionu,
 - dostupnost regionální produkce dokumentů pro knihovny v ČR.
- Shromažďují informace o bibliograficko-lokačních zdrojích vytvářených v regionu i v ČR a zpřístupňují je.



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

2.4 Knihovny pověřené regionální funkcí

- Zajišťují kvalitní meziknihovní výpůjční, reprografické a informační služby pro vymezený region.
- V rámci metodické pomoci poskytují poradenství knihovnám ve svém regionu.



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Proces meziknihovnických služeb



Zpracování žádosti o zprostředkování MS („objednávky“)

Meziknihovní služby jako povinnost

- **Neposkytnutí MS je hodnoceno jako přestupek**, za který lze uložit pokutu od 25 000 Kč do 500 000 Kč. Přestupky podle tohoto zákona projednává, a pokuty vybírá a vymáhá Ministerstvo kultury. (viz 1.2 Charakteristika, vymezení pojmu)

3.2 Zpracování žádosti o zprostředkování MS („objednávky“)

- Knihovna po přijetí žádosti o zprostředkování MS podané svým uživatelem provede **do 2 pracovních dnů bibliograficko-lokační zjištění**.
 - Tj. ověřování citace a zjišťování dostupnosti požadovaného dokumentu.
- Využívá dostupné informační zdroje jako jsou knihovnické portály, souborné katalogy a elektronické katalogy jednotlivých knihoven
- Po bibliograficko-lokačním zjištění knihovna vyhodnotí oprávněnost žádosti.

Neoprávněná žádost

3.2 Zpracování žádosti o zprostředkování MS („objednávky“)

- **Za neoprávněnou žádost je považována žádost** na výpůjčku, kopii či informaci o dokumentu, kterou uživateli může knihovna realizovat:
 - a) ze svého fondu;
 - b) prostřednictvím digitálního dokumentu;
 - c) prostřednictvím Národní digitální knihovny včetně dostupnosti prostřednictvím služby DNNT, která obsahuje plné texty zdigitalizovaných děl nedostupných na trhu.**
- Dále je za neoprávněnou žádost považována žádost o MS s **chybnými nebo neúplnými bibliografickými údaji**, které neumožňují přesné určení žádaného dokumentu. ŽK je odpovědná za úplnost bibliografických údajů (bibliografické citace) požadovaného dokumentu, a je tedy **povinna údaje před odesláním žádosti ověřit.**

Směrování objednávek

3.2 Zpracování žádosti o zprostředkování MS („objednávky”)

- V zájmu efektivního, rychlého a kvalitního získávání požadovaného dokumentu v rámci MS je třeba zachovávat určitá **pravidla směrování objednávek**.
- Je nutné, aby knihovny **směřovaly své objednávky na základě metodických pokynů krajských knihoven** a přihlížely k odbornému profilu knihovního fondu dožádané knihovny a knihovním řádům jednotlivých knihoven.

3.3 Zpracování žádosti dožádanou knihovnou („požadavky”)

- Pokud to podmínky dovolí, knihovna, která obdržela žádost o meziknihovní výpůjčku, **kopii či informace o dokumentu (dále “požadavek”) ze svého fondu od ŽK, ji vyřídí do 2 pracovních dnů**. V případě, že je DK schopna vyřídít požadavek pouze v prodloužené lhůtě, informuje o tom ŽK.



3.6 ZÍSKEJ

- **Alternativou žadatek** prostřednictvím webových formulářů, uživatelských kont v knihovních systémech, e-mailů apod. je projekt ZÍSKEJ.
- Cílem tohoto projektu je vytvořit a zajistit provoz národní platformy pro snadné poskytování meziknihovních výpůjčních služeb a služeb dodávání dokumentů.



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Placení za meziknihovní služby

5 Úhrada vynaložených nákladů a fakturace

1.2 Charakteristika, vymezení pojmu

- **MS je provozovatel knihovny povinen poskytovat bezplatně s výjimkou zpřístupňování knihovních dokumentů z KF jiných knihoven zprostředkováním jejich rozmnoženin v rámci meziknihovních reprografických služeb (MRS) a zpřístupňování knihovních dokumentů z KF knihoven v rámci mezinárodních meziknihovních služeb (MMS).** U těchto výjimek je provozovatel knihovny oprávněn požadovat úhradu skutečně vynaložených nákladů.
- Provozovatelé knihoven mohou požadovat úhradu nákladů na dopravu knihovního dokumentu.

5.1 Úhrada vynaložených nákladů

- Jedním ze základních principů knihovnictví je vzájemné sdílení informačních zdrojů mezi knihovnami na úrovni regionální, státní i mezinárodní. Zpřístupňování dokumentů představuje základní formu vzájemné spolupráce knihoven a je významným nástrojem pro efektivní využívání informačních zdrojů získaných nákupem z veřejných rozpočtů. **MS jsou založeny na principech vzájemné spolupráce, reciprocity a solidarity.** V systému národních meziknihovních služeb je doporučeno tyto služby poskytovat bezúplatně.

5.2 Fakturace

- Knihovnám je doporučeno kumulovat požadavky na úhradu skutečně vynaložených nákladů na zhotovení kopií či nákladů na dopravu knihovního dokumentu a tyto náklady **fakturovat optimálně 1x ročně.**



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Jak dál ?

- **Připravit pravidla postupování žádanek v kraji**
- **Zpracovat metodické pokyny MS pro knihovny v kraji**
- **Školit pracovníky meziknihovních služeb**
 - **Připravovat je na přechod na ZÍSKEJ**
- **Podporovat využívání digitálních knihoven a DNNT jako náhradu za MVS**

<https://www.nkp.cz/sluzby/mvs-metpokyny>



Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Nové publikace KI

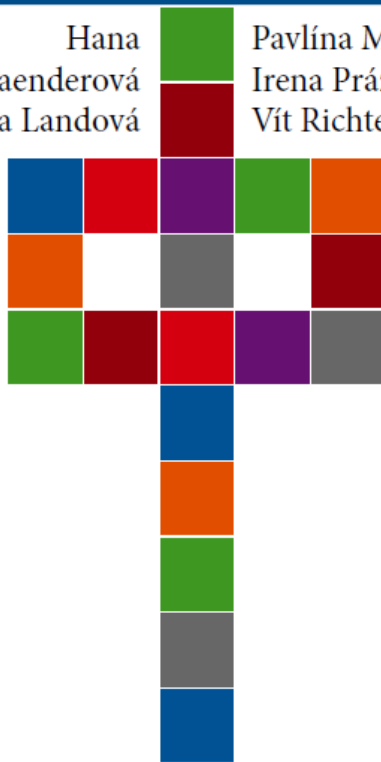
ČESKÉ DĚTI A MLÁDEŽ

JAKO ČTENÁŘI

V DOBĚ PANDEMIE 2021

Hana
Friedlaenderová
Hana Landová

Pavlína Mazáčová
Irena Prázová
Vít Richter



HOST



**20. výročí
knihovního
zákona**

NK

**Personalistika
u knihovnách**

Příručka pro
personální
práci

NK